

VLADIMIR ARSENIJEVIĆ

PREDATOR

Copyright © 2008, Vladimir Arsenijević
Copyright © ovog izdanja 2017, Laguna

PREDATOR

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Sadržaj

Poslednja epizoda Oahu Džima #1

9

Neukorenjenost

49

Jedan minut: Dambova smrt

89

Predator

99

Zemljaci

177

Keep Britain Tidy

235

Poslednja epizoda Oahu Džima #2

265

**POSLEDNJA EPIZODA
OAHU DŽIMA #1**

„Hej“, kaže muškarac i podiže obrve, kao da je iznenađen što te vidi. Jednom rukom oslonjen je o dovratnik, u drugoj drži neupaljenu cigaretu. Obučen je u besprekorno opeglanu belu košulju i udobne štofane pantalone. Odmerava te crnim očima skrivenim iza naočara s tankim srebrnim ramom. Međutim, izraz dobrodušnog iznenađenja već sledećeg trenutka nestaje s njegovog lica i ono se ponovo sleže, hladno i bezizražajno.

„*Hi there*“, kažeš i ljubazno mu se nasmešiš. „Slobodno?“

„Naravno. *Come in, please!* Čekali smo te“, odgovori ti muškarac. Pa se odlepi od ulaza i nestane u zamračenoj i oskudno nameštenoj dnevnoj sobi.

Mi? – pitaš se donekle uznemireno. Ali ne govoriš ništa. Gutaš knedlu i brzo se osvrćeš. Iza sebe vidiš samo osušeno drvce u zapuštenom dvorištu, mrtvo drvce koje ti ne govori baš ništa. Pa ulaziš.

Sve je prilično čudno – ne baš sasvim onako kako je trebalo da bude. *Mi*.

Unutra, ipak, nema nikog.

Trenuci sporo i bučno otkucavaju. Pauza je nelagodna i traje predugo.

Otkud toliko svetlosti u ovoj zamračenoj sobi, pitaš se dok se smeštaš u jeftinu fotelju prekrivenu odrpanom starom zavesom. Ali i dalje ne progovaraš. Umesto toga, s morbidnim interesovanjem analiziraš potklobučene prastare tapete s cvetnom mustrom, u jednom od uglova ozbiljno oštećene i nagrizene vlagom koja prodire kroza zid.

Muškarac seda na fotelju nasuprot tvoje i ćuti.

Na putu dovde najeo si se i napio kafe i sad se još jedino zvuci varenja iz tvog pozamašnog trbuha mešaju sa šumom tišine u ovom zapuštenom hladnom domu.

Možda nije trebalo da jedem, ponavljaš u sebi prekorno, sigurno nije trebalo da jedem.

Nervozan si, uplašen, knedla ti skače u grlu, srce silovito bubnja.

Možda nije trebalo da dođem, ponavljaš dalje svoje varijacije, sigurno nije trebalo da dođem.

Muškarac mirno sedi na fotelji nasuprot tvojoj i neko vreme te samo posmatra s budnom pažnjom. Onda naglo, obema rukama, pljesne po butinama, spreman da ustane.

„Well, then, Meat“, kaže konačno. „Dozvoli mi da ti pokažem svoju klanicu.“

Džejs Rajs (širom planete znatno poznatiji po TV-pseudonimu – Oahu Džim) prvi put se s istim ovim muškarcem susreo čitave dve nedelje ranije, ispred restorana u centru grada, *just off Market Street*. Tada mu, istina, još uvek nije znao ime, već samo onaj neobičan *nick* s internet foruma *www.yourdarkestdreams.com*, na kom su se i upoznali – *predator_1985*. Iako ga je danima zamišljao kao italijanskog mesara u iznošenoj majici s bretelama, maljavih ramena, leđa i stomaka, opasanog pregačom i s ogromnom satarom u ruci, pred restoranom je u ugovoreno vreme, ispostavilo se, stajao i strpljivo čekao neko sasvim drugačiji. Muškarac skromnog izgleda, dosta mlađi, niži i sitniji od njega, maslinastog tena, kratke kose precizno očešljane na razdeljak i uredno trimovanih brkova, obučen u loše tamno odelo.

Pa ipak, to je neosporno on. *Predator_1985* s internet-foruma *www.yourdarkestdreams.com*. Džim ga – još uvek – ne poznaje ni pod jednim drugim imenom.

(Džimov *nick* na *yourdarkestdreams.com* je *Meat*. Naprosto – *Meat*.)

Dok mu prilazi, Džim ne skida pogled s njega. Jasno mu je da Predator njega ne vidi, i to mu daje izvesnu, ma koliko relativnu, prednost u kojoj uživa. Korača prema njemu i čeka kad će ga ovaj registrovati hladnim, nepogrešivim predatorskim instinktom. Ali – to se ne događa. Ne, taj samo stoji tamo, loše odeven, zagledan u rubove svojih cipela, i nema pojma da neko motri na njega i prikrada mu se sa strane. Mogao bi da mu se prišunja neprimećen i da ga neutrališe samo tako.

Cap – *no problemo!*

A Predator ne bi ni trepnuo. Ničeg on nije svestan.

Predator – my ass! misli Džim i već mu prilazi krajnje otvoreno, frontalno, uz širok, nedvosmislen smešak na krupnom licu prekrivenom kratkom *salt & pepper* bradom.

Muškarac ga tada (konačno!) primeti i skrene pogled prema njemu, ali stakla njegovih naočara reflektuju snažnu uličnu svetlost i skrivaju pronicljiv pogled. Kad mu se približi pomalo aritmično, šepusajući, i izgovori svoj kurtoazni pozdrav, glas mu je tih i jedva se probija kroz uličnu buku. Osmehne se, a prema Džimu u tom času blesne zlatna trojka gore desno. Džim prihvati ispruženu ruku: meka je i nežna, sitnija od njegove. Kad bi zažmurio, bio bi siguran da se rukuje sa ženom.

Dok se pozdravljaju – ljubazno, odmereno i po svim nepisanim pravilima diskretne, neformalne etikecije koja je postala norma u većem delu planete Zemlje tokom druge polovine dvadesetog veka – Džim ga obuhvati kratkim pogledom od glave do pete: to njegovo sintetičko teget odelo i kragnu jeftine košulje smekšalu od previše nošenja i šarenu kravatu i ispucale crne cipele. „*Ok, let's go*“, kaže napokon, uz jedva čujan uzdah, i rukom pokazuje ka ulazu, prejako svestan sopstvene pažljivo odabrane odeće: *fatigue chinos* i

tamnozeleni *Paul Smith turtleneck sweater*, *Burberry's trench coat* bež boje i *matching scarf*, vunene bordo čarape i *tasseled loafers* od meke smeđe kože kupljene na Kovent Gardenu prilikom njegove poslednje posete Londonu.

„Nikad nisi bio ovde?“, pita Džim razgledajući jelovnik nakon što su se obojica smestili za rezervisani sto u trenutno najčuvenijem filadelfijskom bistrou *Red Hen*. „*It's kinda famous.*“

„*I see*“, jedino je što kaže njegov sagovornik i gost.

Džim sleže ramenima i ponovo se usredsređuje na meni, dok Predator opreznim, delikatnim prstima boje bele kafe skida meku perecu s drvenog nosača, lomi je i pažljivo stavlja u usta komad po komad, pa ih potom žvaće s izrazom napora i dosade na licu.

„Bezokusno?“, pita Džim i odlaže jelovnik.

„Preslano, prijatelju“, uzvratu mu Predator. Pa slegne ramenima kao da se izvinjava.

„*Fucking pretzels*“, nasmeje se Džim glasno. „*I never really liked them!*“

Ali, kako njegov sagovornik na to samo neutralno slegne ramenima i na silu proguta poveće parče perece, Džim se opusti u udobnoj stolici i srkne ledenu vodu iz velike čaše. „Malo sam te drugačije zamišljao“, kaže tada, zamišljeno i gledajući u stranu, kao da se ne obraća nikom posebno.

Muškarac mu uzvratu ljubaznim osmehom. „*Yes*“, kaže ravnim glasom. Mogla bi to da bude konstatacija jednako koliko i pitanje. Pa umukne.

„*Yeah*“, potvrđuje Džim nesigurno.

Trenutak pauze.

„Zovem se Nihil Musa“, kaže Predator tad.

Džim podigne pogled ka njemu.

„Nihil Musa Baksi“, potvrđuje ovaj lagano klimajući glavom nakon svakog sloga, kao neko ko je već navikao da ljudi nikad ne zapamte njegovo ime iz prve.

„Nihil Musa Baksi“, sriče Džim za njim.

Predator se smeši. Reklo bi se da je zadovoljan Džimovom interpretacijom.

„*And what is your name, my friend?*“, kaže Nihil Musa Baksi tad. „*You never told me your real name.*“

Džim otpije gutljaj vode. Kako bi dobio na vremenu. Potom uštirkanom, tvrdo ispresavijanom platnenom salvetom pažljivo briše uglove usana. „Moje ime nije važno“, odrecituje tad ono što je unapred pripremio za ovaj trenutak. „*I mean, I don't have a real name any more.*“

Nihilu Musi Baksiju to, po svemu sudeći, nimalo ne smeta. „*I call you Meat, then. Like when we chat*“, kaže on. „*Meat is fine for me.*“ Refleksija u staklima njegovih naočara sve je jača i Džim jedva uspeva da mu gleda u lice.

Međutim, upravo tada se pred njima pojavljuje vlasnik bistroa. Prepoznao je Džima, „*Mr. Rice!*“, uzvikuje i želi da se rukuje, da oda poštovanje.

Džim psuje u sebi. I on je prepoznao njega, iako to baš ničim ne pokazuje. Gledao ga je svojevremeno na jutarnjem programu, *highlighted hair*, osmeh s reklame za pastu za zube, veštački ten, lice neodređene starosti, elegantan premda možda/verovatno *fake* engleski akcenat i sav onaj samosvesni visokoparni kulinarsko-restoranski lingo. Džim ne voli takve njuške, ali ovaj se presamićuje tu pred njim, a to ne može da ne prija njegovom egu, priseća se pojedinih Džimovih emisija, *Avanture Oahu Džima* – pa to je njegov omiljeni TV-šou iz detinjstva.

„Prilično ste mladi, dakle“, komentariše Džim sarkastično, a vlasnik se na to glasno i izveštačeno smeje kao da je

i ovo jutarnji program na kablovskoj pa treba biti *upbeat* i pun nesalomljivog optimizma i dobrog raspoloženja. Zubi su mu nepodnošljivo beli. Dok razgovaraju, Džimu iznenada sine da je svakako pogrešio što je odabrao da Nihila Musu dovede u *Red Hen*. Trebalo je umesto toga odabrati neko mesto gde ga niko ne bi prepoznao, gde niko ne bi prišao da se rukuje i razmenjuje osmehe i besmislene rečenice, u neki masni ćumez, odvesti ga na čizstejk i frenčfraz negde, ili na hougiz, ili, kad malo bolje razmisli – nigde, zašto je uopšte bilo neophodno jesti, to je bio glup predlog a Džim nije imao načina da ga izbegne, inače bi otišli već na piće u neki mračni šugavi bar u kom ga niko ne bi prepoznao ili, još i najbolje od svega, kod kuće, *your place or mine*, ionako je opasnost od raskrinkavanja sveopšta i stalna. Jer – postoji li ijedno mesto u ovom gradu i u celoj državi i na čitavom kontinentu, pa i na planeti, na kom bi neko poput Oahu Džima mogao da računa na stopostotnu anonimnost?

Well, whatever, kaže Džim u sebi i ujedno se trudi da što opuštenije ćaska s gazdom bistroa. *What the fuck*, misli, *I don't give a shit*.

A Nihil Musa ponovo gricka perecu. Njegov usredsređeni pogled skenira jednog pa drugog, pa ponovo jednog pa drugog, vidi se da se trudi da poveže stvari.

Vlasnik restorana laskavo se smeje i snishodljivo presamićuje na sve što Džim izgovori. Pa se povlači, hoda unazad kao profesionalni lakej, uslužnost sama. Preporučuje im odlično italijansko crno vino koje čak i nije na vinskoj karti, toliko je ekskluzivno i namenjeno samo posebnim gostima, pa se još jednom zvonko nasmeje i lično poništava raniju porudžbinu, na šta uslužni brzi kelneri uskoro donose flašu direktno iz podruma samo za Oahu Džima i njegovog neobičnog pratioca. To je *on the house* upozorava ih vlasnik

restorana, da stvar bude sasvim jasna. I odlazi. Minut kasnije pred njima je i kelner, jednako belozub, jednako preplanuo i ljubazan do bola, čak s istovetnim svetlim pramenovima u medenoplavoj kosi, poput samog vlasnika, njegov klon, možda i ljubavnik. Primivši porudžbinu uza svu moguću pompu, i on se povlači koračajući unazad.

Ovde su svi ljudi, pomisli Džim posmatrajući ga. Potom Nihil Musa i on ispijaju vino i, hej, zaista je sjajno, Džim se oblizuje nakon svakog gutljaja, popiju po čašu pa sipaju još. Nihil Musina usta su ispucala i nešto tamne tečnosti zadržalo se među prevojima osušene, popucale kože. Oblizuje se i on, a Džim ga posmatra i hladni trnci prolaze njegovom kičmom.

„So“, kaže Nihil Musa uz maleni osmeh. „*Oahu Jim. Very famous.*“

„*Hell, yeah!*“, kaže Džim i gromoglasno se nasmeje. *What the fuck*, misli. Dopršavaju flašu pa naručuju narednu – i to je *on the house*, vlasnik je zaista darežljiv večeras – Džim je već pijan, oseća to, jezik mu bridi, raspričao se. A tada, baš kad treba, stiže i hrana, onoliko dobra koliko se samo može očekivati od mesta kao što je *Red Hen* – ljudi, uostalom, dolaze izdaleka da bi jeli ovde.

Pred njima se nižu same đakonije. Nihil Musa doslovno tone u porciju grilovane piletine sa hrskavom palentom, šparglami i čeri paradajzom preliveanim topljenim belim puterom. Jede halapljivo kao da mu je to poslednji obrok u životu. Džim pažljivo seče file mahi-mahija čija je svetlucava plavo-zelena-zlatna boja utonirana nanosom začinskih trava, pa viljuškom zahvata nešto pilava od integralnog pirinča preliveanog sosom od đumbira i ukrašenog sitno sečenim mladim lukom.

Tek povremeno, pijan, podiže pogled prema Nihil Musinim ustima koja žvaću i žvaću, posmatra uravnotežene,

ravnomerne pokrete njegove vilice znatno snažnije od generalno sitne i krhke konstitucije, žmirka pijano ka tom zjapećem otvoru, oseća kako tone u dubokoj grimiznoj pećini.

„Džejmse“, začuje tad poznat kreštav glas kako ga doziva, i naglo se trgne tako da mu viljuška, uz skupoceni zveket sudara srebra i mermera, sleti na pod. „Džejmse, Džejmse! Džimi! Džimi, *for Christ's sake!*“

„Džejmse! Džejmse! Džimi!“ urla majka iz kuhinje. Njen glas puzi stepeništem ka Džimovoj sobi i provlači se kroz uski prorez ispod vrata. „Džimi, *for Christ's sake*, da li me čuješ?! Večera je spremna!“

Pedesete su tek počele, Džimiju je jedanaest godina, lice mu je okruglo, obrazi sjajni od sveg onog mleka i mesa i jaja kojima ga neumorno hrane, nos prćast, oči svetle i živahne, klasični *all-American boy*, tipični *pre-babyboomer*, vragolast i pegav. Šišaju ga na *crew cut* svake dve nedelje bez pitanja, nosi *blue jeans* i pračku u zadnjem džepu, duboke platnene tenis-patike i majicu na crveno-plave pruge. Iznad kreveta okačio je zastavicu omiljenog fudbalskog tima, sakuplja i sličice igrača, od svih mu nedostaje samo ona najbitnija, s likom Čaka Bednarika iz *Philadelphia Eaglesa*, najboljeg centra svih vremena i heroja većine klinaca iz ulice. Obožava i stripove, svakog dana od majke uzima dnevne novine da pročita *Denisa*, i smešna mu je činjenica da se i Denisova majka, baš kao i njegova, zove Elis.

Jer, Džimijeva majka nimalo ne liči na svoju imenjakinju iz stripa. Elis iz stripa je nežna i plava i vitka i predivna, puna

blagog, pomirljivog razumevanja za sve Denisove vragolije; ova stvarna Elis je debela, kosa joj u masnim fronclama pada preko lica, okupirala je TV i on pripada samo njoj, ni za šta na svetu ne propušta *Talent's Scout* na CBS-u i potajno je zaljubljena u Artura Godfrija, umire od smeha na svaku njegovu otrcanu šalu, a kad god razgovara sa Džimom, nervozna je i urla i samo što ne vitla oklagijom.

Kakva Elis!

Prava *Mamma Katzenjammer*.

„Džejmse!“ viče ponovo odozdo i uzdiše. „*What's wrong with this child!*“

Ali, Džimi se ne odaziva. Završio je s Denisom i pogled mu je sad usredsređen na karikaturu u časopisu *Home & Away*, koji je takođe pokupio sa stola u dnevnoj sobi. *Home & Away* je glic-kolor-bonanca puna tračeva i retuširanih fotografija iz sveta Holivuda i Brodveja, štampana najviše za naše momke u Koreji – njima je više nego bilo kome drugom potrebna zabava u predasima između mnogih krvavih borbi s prokletim komijima i neprijateljima demokratije svuda, a ponajviše po svim tim zabitima za koje čovek ne bi ni čuo da nismo prisiljeni da po njima neprestano ratujemo. A jedanaestogodišnjeg Džejmsa Rajsa, malog Džimija, baš briga za sve to. On obožava taj časopis zbog svih onih strip-tabli, viceva i karikatura što se u njemu nalaze.

Ovog puta jedan crtež mu je toliko privukao pažnju da ne može da odvoji pogled. Na njemu se nalazi ogroman crni kotao smešten usred nekakvog afričkog urođeničkog sela, a u kotlu, u uspenušaljoj vodi po kojoj plutaju glavice luka, čitave šargarepe i krupni krompiri, sedi veliki debeli istraživač s panama-šeširom na glavi i lulom u ustima. Na njegovom licu je osmeh iako se plamen pod kotlom već rasplamsao a voda se puši i samo što nije provrila. Graške znoja sakupljaju

mu se na čelu i obrvama, dok urođenici oko njega već igraju mahnuti ritualni ples koji prethodi velikoj gozbi.

„Džejmse!“ urla opet majka, ali ne bi se ta popela gore ni za živu glavu, suviše je debela i troma za to, i Džimi zna da je bezbedan, pa tada – iako ne razume tačno šta čini jer mu o takvim stvarima niko ništa nikada nije pričao – otkopčava pantalone, zavlači ruku u gaćice i gnječi i pritiska svog vilija ne skidajući pogled s karikature koja ga je toliko opčinila, i zamišlja da je krupan i maljav kao debeli istraživač na karikaturi i da zadovoljno sedi u kotlu vrele vode koja samo što nije proključala, dok oko njega pleše čitavo selo strašnih urođenika sa životinjskim kostima u nosevima i ušima. I ta pomisao – da su ga strpali u taj ogromni crni kotao i da ga živog kuvaju i da će se pleme uskoro gostiti njime – toliko ga uzbuđuje da se naglo i prijatno peckanje koje oseća među preponama trenutak kasnije pretvara u pravu eksploziju od koje mu seva pred očima. Ništa slično nikad pre nije osetio, pa dahće ubrzano i sve brže. I dok majka – dosadna *Mamma Katzenjammer* – odozdo urla: „Džimi, Džimi, *for Christ's sake!*“, dok je otac na poslu, jer otac radi za vladu i uvek je na poslu – *Fedora hat & topcoat & seersucker suit & turtle shell glass frames* – Džimi zamišlja kako ga proždiru, i svršava po prvi put u životu: tek kap ili dve providne tečnosti po gaćicama. Dok naši momci ratuju po svim tim azijskim zabitima, dok borba protiv crvenih traje, dok ubijaju Rozenbergove na električnoj stolici, dok isprobavaju nuklearne bombe u pustinjama Nevade i dalekim ostrvima na Pacifiku, dok Amerika jača i pulsira i neprestano raste, jer ona i ne može ništa drugo izuzev da raste dok se ne raspukne, dok plavo sunce izlazi nad Evropom, dok Džin Keli glumi Amerikanca u Parizu, dok predsednik Truman proglašava zvanični kraj rata s Nemačkom – urođenici kidaju Džimove

udove, zarivaju zube u njegovo meso, čitavo pleme mljaka sve u šesnaest, oblaporno podrigivanje urođenika meša se s kreštavim glasom njegove majke, „Džejmse, Džejmse, Džime, Džimi-boj, *for Christ's sake, what's wrong with this child, what's wrong with this child!*“

Onda petnaest godina proleće u mahu i – gle! – sve se iz osnova promenilo: i frizure i kroj pantalona i muzika i osnovna načela patriotizma – sve izuzev američke spoljne politike. Pa ipak, Amerika je sada sasvim drugačija zemlja, menja se iz dana u dan, a isto se može reći i za onog nekadašnjeg malog Džimija Rajsa – nije taj gubio vreme, u proteklih deceniju i po izrastao je u krupnog mladića; u toj eri kad su na ceni androgini dugokosi momci, on vidno štrči i ne uklapa se, ima u njegovoj fizionomiji nešto od mladog Ernesta Hemingveja ili možda Tomasa Volfa, krupna glava, grgurava kosa, odlučno stisnuta usta, taman pogled, izmenio se značajno od onog bistrokog, vižljastog, pegavog dečacića kakav je nekada bio, ali jedna stvar ostala je ista: svaki put kad masturbira, pa čak i ponekad tokom seksa s ovom ili onom devojkom, on zatvara oči, otplovljava daleko i zamišlja da se nalazi u koži istraživača u kotlu iz one davnašnje karikature. I samom mu je nejasan taj bizaran poriv, ali Džim nije neko ko bi previše lupao glavu oko takvih gluposti, u svakom slučaju još uvek ne, nisu to stvari o kojima vredi misliti, rezonuje, sramota te preplavi i zbunjenost obuzme, i onda je sve samo još gore, ne možeš tu ništa, to mu je i *shrink* objasnio, svačija podsvest radi po sopstvenom principu, ko zna, uostalom, na šta misle svi ti drugi tek naizgled savršeno uklopljeni ljudi kad zatvore oči, kad masturbiraju, ako masturbiraju, a svakako masturbiraju pošto svi masturbiraju, što je čak i Kinsi utvrdio i obznanio u onoj davnoj, zatucanoj, staroj dobroj eri od pre samo desetak godina.

Uostalom, šezdesete odmiču i seksualna revolucija je u jeku čak i ako ona ne uključuje parafilčarske fantazije poput Džimove vorarefilske opsesije. Ali Džima ni to ne uznemirava previše, njegov seksualni život je relativno aktivan i bogat a karijera takva da mu omogućava pregršt različitih prilika, dosta novca i više nego dovoljno slobodnog vremena za (gotovo) sve što poželi. Jer, tokom čitavih šezdesetih Džimu zaista sjajno ide. Iako njegove crtačke sposobnosti nisu tolike da bi mu obezbedile željeni posao autora stripova ili barem ilustratora, bolno i rano suočavanje sa sopstvenim nedostatkom talenta navodi ga da se posveti fotografiji, što ga uskoro dovodi i do angažmana u prirodnjačkom časopisu *Pennsylvania Naturalist* u kome radi s najboljima, uči u hodu, snabdeva se skupocenom opremom i konačno, iskoristivši vešto ukazanu priliku, prelazi u *National Explorer*, seli se u Vašington, ali retko je tamo, njegov prostran stan uglavnom zvrji prazan, putuje neprestano, fotografiše po svim kontinentima – za Džima Rajsja, sve poznatijeg uostalom, govori se da stiže tamo gde nijedan drugi fotograf nije u stanju da dopre – njegove fotografije praćene su ilustracijama koje skicira na licu mesta, a sve češće i sam piše dugačke, živopisne tekstove o svojim avanturama, čitaoce to oduševljava, njegova svestranost koliko i njegov nezauzavljivi avanturizam, putovanja se nižu, iz Libana leti za Antarktiku, Saharu i Gobi poznaje kao sopstveni džep, roni po Pacifiku zajedno sa Žakom Kustoom, pati od groznice na Himalajima, njegova majka oboleva od raka ali on je u tom času predaleko – u Lasi, na Tibetu – šalje novac kući i ne razmišlja o tome previše, nije ga briga, ona ubrzano kopni i napokon, godinu dana kasnije, umire, njegova majka Elis, prokleta *Mamma Katzenjammer – Džejmse! Džimi! Džimi-boj!* zvoni u njegovoj glavi – ali on se baš tad leći

od posledica nezgodnog pada s mule u Boliviji, od malarije pokupljene u Gani, od promrzlina na nožnim prstima zadobijenim na Aljasci, od već ko zna čega, eto, desilo se, pa tako njenoj sahrani ni ne prisustvuje, porodica bi mu to možda i zamerila, ali Džim sve sam finansira pa ćute, na čelu s ocem – *fedora hat & topcoat* i sve to – i puni su razumevanja dok on neumorno nastavlja dalje, skakuće s kontinenta na kontinent, svet je, otkriva, malen, a Džim je tu da ga fotografiše i ilustruje i piše o njemu, a godine su tu da prolaze, a njegova vorarefilska opsesija je tu da ga drži na okupu, a večeri su svuda iste i svi gradovi su isti i kad se malo privikneš, nikakve razlike gotovo da nema između Bombaja i Lusake i Buenos Ajresa i Kijeva. I hotelske sobe su iste i praznina u njegovoj duši nikuda ne odlazi i stoga uvek, posle svakog napornog dana, kad najzad ostane iza zatvorenih vrata, Džim svlači pantalone, zaklapa oči i, masturbirajući, tone u svoje najskrovitije snove.

A taj pseudonim – Oahu Džim – koji je tako snažno sra-
stao uz njega i koji će ga, evidentno, pratiti do kraja života, pa i nakon njega, smislio je negde tamo 1976. godine Robert Alen, Džimov urednik u *National Exploreru* i jedan od njegovih najbližih prijatelja. Bob je ujedno potpisao prvi i daleko najuspešniji u nizu televizijskih serijala (*Oahu Jim and another Side of Hawaii*) koje će Džejms Rajs, čije pravo ime i prezime više niko ne pamti, narednih godina neumorno snimati (*Oahu Jim and Africa from Head to Toe; Oahu Jim Explores Amazon* itd.) stičući neslućenu slavu koja nikad dotad nije pripala gotovo nijednom medijskom prirodnjaku. Omiljen je gost raznoraznih *talk-show* emisija. Gostuje kod Džonija Karsona, gostuje kod Dika Kaveta, gostuje čak i u *Panorami*, kod Maurija Poviča, *no less*. Zbog potreba serije, ali i iz marketinških razloga, seli se na Havaje i nastanjuje

u Honoluluu. I, odgovara mu to! Život na ostrvu Oahu je kao život u Edenu, do koga vodi *super-highway* s po šest traka s obe strane puta, ukoliko si – kao i svuda, kao i uvek, uostalom – beo i bogat, naravno. A beli bogati Džejms Rajs živi u luksuznom delu grada, uživa u prijatnoj svakodnevicu, pustio je kratku bradu, njegov stomak sve je veći a turisti neprestano prolaze njegovom ulicom i slikaju njegovu kuću, i sve je fantastično.

Sjajno je, zaista, sjajno je biti Oahu Džim!

Pa ipak, zajedno s planetarnom slavom i bizarnom sumom novca koja se sleže na Džimov bankovni račun, raste i osećaj praznine koji je osuđen da nosi u sebi. Ponekad strahuje, posebno kad se taj osećaj popne iz stomaka i zaglavi mu se u grlu, guši ga i peče, a da ne zna kako da ga se otarasi, pa u nedostatku boljeg rešenja drka nervozno, napeto, opsesivno-kompulzivno, zamišljajući kako ga divlji urođenici, čudovišta, zveri, vanzemaljci ubijaju i seku, čereče i šure, odvajaju kosti, iznutrice, tranžiraju meso i pretvaraju ga u šnicle, mariniraju ili suše ili dime ili melju ili pripremaju na različite načine, kuvaju, prže, peku, dinstaju u saftu, pa proždiru s uživanjem koje se potom, nekim nemogućim putevima, prenosi i na njihov obrok, nekadašnju TV-zvezdu Oahu Džima, fotografa i *explorera* i *travel-writera* Džejmsa Rajsa, vižljastog malog Džimija koji uvek svršava jednako snažno kao i onda davno, kao prvi put, tamo negde početkom pedesetih, pred onom karikaturom koja je ostavila onako dubok, onako neizbrisiv trag u središtu njegove svesti.

Hladan vetar luduje. Raznosi tamne kišne kapi, otpatke i gnjilo lišće. Uzburkava impregniranu površinu reke čija je voda mutna i presijava se masnim sjajem. Pod bolesnim kontraosvetljenjem čudno svetluca i geografija svih onih blistavih višespratnica *Center Cityja* u daljini. Na asfaltiranoj stazi koja vijuga uz obalu, odvojena od nje samo uzanim zelenim pojasom i peščanim nasipom, tek povremeno se pojavi poneki entuzijasta ili hazarder na biciklu ili rolerima. Nigde šetača ni džogera, nema vlasnika pasa, izletnika, ribolovaca, nema ni skejtera na obližnjem poligonu. Samo taj vetar što bučno struji i fijuče kroz napušteni pajp prekriven grafitima. Nema čak ni zahuktalih, savršeno sinhronizovanih veslača u kanuima različitih veličina, četvercima ili osmercima, na sredini široke reke. Mart je, proleće je zvanično već počelo, ali hladno je i mračno ovde u Filiju, baš kao da je novembar.

Džim zabija usta u kragnu mantila. Diše ubrzano, priteže šal oko vrata, gleda u nebo. „A zovu ga globalno otopljava-nje“, kaže, pa se strese, kratko nasmeje sebi u bradu i zaškilji prema Nihilu Musi s određenim očekivanjem.

Ali, Nihil Musa samo ćuti. Vidno je nervozan, znatno uznemireniji nego prilikom prethodnog susreta u bistrou *Red Hen*. Obrazi su mu sada, samo pet dana kasnije, ubledeli i upali, koža na njima nije više onako ujednačeno maslinasta već žućkasta s tamnim pečatima i nezdravo zgasla, usne tvrdo stisnute tako da dođu gotovo bele, crne oči izbečene i užarene ispod naočara s foto-grej staklima.

Džim zaklanja lice od vetra i dosadne, sipkave kiše. Nihil Musa odsutno korača pored njega. I mogli bi tako da hodaju satima a da ne progovore ni reč. Ali, tog trenutka nebo se otvori i na glave im se sruči tamni pljusak, hiljade oštrih kapi u mahu zadobuje po njima, pa obojica kao po naredbi, u potrazi za zaklonom, potrče do tende obližnjeg kioska sa sodama i snekovima, a onda u kratkom sprintu sve do parkinga na kom se nalazi Džimov auto. Odatle brzo izlaze na auto-put. Krupne kišne kapi bučno dobuju po krovu i šoferšajbni. I dalje ne razgovaraju. Dok vozi, Džim svako malo tiho opsuje. „Vozači u ovom gradu polude kada padne kiša!“, kaže u jednom trenutku, obraćajući se Nihilu Musi koji sedi tu, do njega, na suvozačkom sedištu, potpuno sputan obaveznim pojasom.

I tada se, pre nego što ovaj uspe bilo šta da uzvрати, oštro prestroji, uz škripu guma naglo preseče dve trake, pa izleti s auto-puta pravo na asfaltnu ploču polupraznog parkinga. Pred njima je niska jednospratnica. *Foxy's Famous Philly Steaks* – svetluca crveno-zelena neonska reklama na kiši. „Ok“, kaže Džim. „Here we are!“

Usluga je ovde daleko brža, a ujedno i daleko nemarnija od one u glorifikovanom *Red Henu*, ali barem ti niko ne prilazi s belozubim osmehom i nategnutim engleskim akcentom. Pred Džimom se presijava dugačka meka kifla ispunjena

čizstajkom prodinstanim na krupno sečenom luku, štapići frenčfajza u velikoj čaši na crveno-bele pruge orošeni su masnoćom, *bbq*-sos i kečap presijavaju se poput plastike, dok koka-kola razvodnjena gomilom izmravljenog leda nežno pucketa i cvrkuće, već unapred poluizvetrela u litarskoj čaši.

„Welcome to the real Philly, my friend“, kaže Džim tada i tako energično zarije zube u ogroman sendvič da iz njega izleću komadi mesa i istopljenog sira pa padaju svuda po tanjiru i stolu. „The city of brotherly love and the greasiest food in the whole fucking world!“

Hey man, this Wheez wit is awesome!, misli istovremeno, dok žvaće zalogaj za zalogajem s neizmernim, gotovo divljačkim zadovoljstvom.

Nihil Musa, koji je za sebe naručio samo vodu, na to umorno podigne obrve, za trenutak, prene se kao da ga je nešto ugrizlo, pa se nasmeši i prevrne očima. „Previše psuješ, prijatelju“, kaže mu jedva čujnim glasom. Još je bleđi nego ranije i nateklim jezikom oblizuje ispucale suve usne dok prstima desne ruke nestrpljivo dobuje po izgrebanoj površini prastarog *formica-top* stola nešto poput: *nak nak... nak nak... nak nak*.

Džim se prene. „I humbly apologize“, kaže, još uvek žvaćući. „Really, I'm sorry.“ Brzo guta polusažvakanu hranu. „I didn't mean to be rude.“ Pa neko vreme samo žvaće u tišini, prejako svestan neprestanog tapkanja sagovornikovih prstiju po stolu. Onda naglo odloži sendvič, nemarno obriše prste pa kaže: „Actually, I thought that the Arabs swear a lot.“ Ali, kako njegov sagovornik na to ne reaguje, on sačeka trenutak pa doda: „Don't they?“

Nihil Musa tek tad blago slegne ramenima uz nepročitljiv izraz na licu. „Ne znam“, kaže konačno. „Do they?“

„Well, you should know. I mean, you are an Arab, aren't you?“, uzvratil Džim. Pomalo ga nervira ovo natezanje, tiha igra mačke i miša.

„Arapin?“, ponovi Nihil Musa za njim, obrva izvijenih visoko iznad naočara u dva oštra vitka luka, i odmahne glavom. Lupkanje istog časa prestane. „Ne, ja nisam Arapin. Bože sačuvaj“, kaže potom, kratko i suvo. „I am Kurdish, you know“, dodu, trenutak kasnije.

„Kurd, zaista?“, upita Džim, iskreno iznenađen. „Odakle?“

„Iz Kurdistanu“, kaže Nihil Musa kao da to i ne zahteva dodatna objašnjenja. Ali, onda ipak dodu, mrmljajući preko volje: „Başûrî Kurdistan.“

Pa pažljivo pogleda Džima da vidi kako će ovaj na to reagovati.

„But you are a Muslim“, kaže Džim – nešto između pretpostavke i pitanja.

Nihil Musa se na to ljubazno nasmeši. „Ne. Ja sam jezid, dragi moj prijatelju. Yazidi Kurd from the city of Kirkuk.“

„Razumem“, kaže Džim nakon pauze.

Ali, Nihila Musu kao da zapravo više i nije briga razume li on išta ili ne. „Moja porodica je iz Mosula“, kaže, „ali živeli smo u Kirkuku sve dok oca nisu ubili, a majku, moje tri sestre i mene proterali iz grada. Neko vreme bili smo u izbegličkom logoru, a kasnije smo se preselili kod majčine posestrime. Ona je živela u Halabdži.“

„Zaista“, kaže Džim između zaloga, „hm. Halabdža. Indeed.“

Nihil Musa tad zastane i sumnjičavo zatrepće prema njemu.

„You know any of this? You understand what I'm talking about?“, kaže. „Ever hear of Mosul? Kirkuk? Ever hear of pitiful, tragic Halabja?“

Džim se na to ljubazno nasmeši i klimne glavom. „Naravno“, kaže tad. „Listen, I actually know Iraqi Kurdistan quite well. Prvi put sam boravio tamo tokom ranih osamdesetih, mislim. Tada sam proveo nekoliko dana u Sulejmaniji. Predivan grad.“

Promena koju to izaziva na Nihilu Musi neverovatna je. Njegovo dotad zgaslo lice ozarilo se, kao da je odjednom osvetljeno iznutra. On se uspravlja na stolici i neko vreme samo zuri u Džima nepomičnim staklastim pogledom.

„Šta?“, kaže Džim, zbunjen.

Nihil Musa protrese glavom. „Nothing, nothing“, kaže. „I am impressed and I am thankful to you, my friend. Zato što poznaješ Kurdistan. Because, you see, almost nobody here knows nothing at all. Nothing! U Evropi to nije tako. Tamo ljudi znaju barem ponešto. A ovde: pričaš s ljudima i lepo vidiš da nikog čak nije ni briga. But not you! You know! And you care!“

„Ja sam putnik“, kaže Džim na to, s lažnom skromnošću. „To mi je posao. Malo je mesta na kojima nisam bio. Ja...“

„Us Kurds, you know, we are great America lovers, ok“, preseče ga tad Nihil Musa, „great Bush lovers even! And still, everyone here thinks we are some kind of Arabs anyway.“

„Istina je“, kaže Džim suvo, „ali, evo, vidiš: not everyone!“

Nihil se na to nasmeje, prvi put ove večeri. „Yes yes yes. True. Not everyone. But, tell me, my friend: did you like Sulleymaniyah?“, pita ga tad, pun iščekivanja. „Nice, ha?“

„Nice?“, ponovi Džim za njim kao da je to najcrnji understatement koji je u životu čuo. Potom hvali Sulejmaniju na sav glas kao jedan od najlepših gradova koje je video (gardens and flowers everywhere!), ne šteti reči, preteruje maksimalno i s uživanjem, ističe toplinu i gostoprimstvo Kurda

i njihovu jedinstvenu kulturu, pominje božanski glas Tešina Tahe (čije kasete je doneo s putovanja po iračkom Kurdistanu i neko vreme iskreno uživao preslušavajući ih) pa, u širokom luku, preko gradova, prirode i muzike prelazi na svoju omiljenu temu – hranu, sneno se smeši dok se priseća kurdskog kebaba, bulgur pilava, dinstane jagnjetine, plavog patlidžana, sušenog paradajza ili zelenih babura punjenih mlevenim goveđim mesom i pirinčom, pa raznoraznih jela od povrća obilato preliveđenih jogurtom, prešao bi on i na slatkiše, sve one sočne, slatke, preslatke stvari, ali u trenutku postane svestan da se Nihil Musa preko puta neodređeno smeši nad poluispijenom čašom vode u kojoj se drobljeni led odavno istopio, pa umukne usred rečenice.

„So, now I know that you know Kurdistan and that you truly understand me when I call Halabja pitiful“, kaže Nihil Musa sneno, kao da se upravo trgnuo iz blaženog sna.

„Naravno“, kaže Džim, „naravno da razumem. *Ten thousand people murdered in just one...*“

„*Twelve thousand, my friend!*“, uzvikne Nihil Musa tako naglo da njegov glas odjekne ovim *greasy jointom*.

Nekoliko ljudi koji su, poput njih, ušli kako bi sačekali da ovaj nagli talas lošeg vremena prođe, podižu zainteresovane poglede prema njima. Džim oseća vrelinu njihovih očiju na leđima.

„*Twelve thousand innocent people killed with poison gas! Women, children, men, seniors, civilians, brave Kurdish and Iranian fighters, everybody!*“ Glas Nihila Muse podrhtava i lomi se.

Džim guta pljuvačku i ne govori ništa.

„*Including all my family*“, dodaje njegov sagovornik tad, znatno staloženije. Pa ponovo spušta pogled i dobuje svoje ritmove (*nak nak... nak nak... nak nak...*) po stolu. Onda

odmahne glavom, stisne usne i doda, cedeći kroza zube: „*My dear, loving mother and my three beautiful sisters. May God curse Ali Hassan al-Majid and his devil-mother who brought him to this world! God curse Chemical Ali, Butcher of Kurdistan!*“

„*I am so sorry*“, kaže Džim, iskreno potresen.

„*America should bomb Iraq, you know! Right now! Why wait? Like they bombed Kosovo or like they bomb Afghanistan now. They should just bomb Baghdad until they make sure to kill Saddam Hussein and all his family. And all Kurds would help them. And many Arabs would help them also. Only then there will be peace. Maybe. But not before.*“

„Bojim se da je to samo pitanje vremena“, kaže Džim, pa brzo ubaci. „Rekao si da pripadaš veri jezida, ako se ne varam?“

„Da“, kaže Nihil Musa. „*I am Yazidi. That is correct.*“ I ništa više. Samo odvrati pogled i lice mu na trenutak potamni.

Džim neko vreme u tišini ponovo žvaće svoj obrok, a onda, otpivši gutljaj koka-kole, pita: „*And yet you lived in Halabja?*“

„Yes.“

„Ispravi me ako grešim, ali – u Halabdži nema baš mnogo jezida?“

„*Not many, no*“, kaže Nihil Musa i opet ga posmatra onim istim usredsređenim staklastim pogledom koji Džima toliko zbunjuje. „*You really, really know Kurdistan, my friend! Tell me, šta znaš o jezidima?*“

„Znam ponešto. Da su prilično tajnoviti i da ne vole da s drugima pričaju o svojoj veri. Znam da se ne mešaju ni sa kim. Da ih najviše ima u okolini Mosula. Znam da ih mnogi smatraju poklonicima đavola.“

Nihil se tad naglo nagne prema njemu i kaže: „Jezidi nisu poklonici đavola. Mi verujemo u Meleka T'ausa koji je stvorio naš svet. Njega, anđela Pauna, prvog među melecima,

muslimani smatraju Šejtanom. Ali, on nije Šejtan, a znaš zašto nije, prijatelju moj? Zato što Šejtana nema! Ali, mi dajemo pravo svakom da veruje u šta god želi. Jezidi imaju svoju veru i običaje i drže se njih. Oni ujedno poštuju tuđe pa ni ne pričaju o svemu tome jer tu i nema šta da se kaže. Svako ima svoje običaje i neka ih se drži dok je sveta i veka!“

„Neki kažu da jezidi nisu Kurdi.“

„Ko to kaže, taj je budala ili zlikovac. Što se mene tiče, ja ću uvek biti *Kurd first and Yazidi second, ok? Kurd first and Yazidi second!*“

„*Kurd first and Yazidi second*“, kaže Džim pomirljivo i sleže ramenima uz blagi osmeh. „*That's totally fine with me.*“

„Kako ja to vidim: muslimani, hrišćani, jezidi – svi smo mi pre svega Kurdi“, dodaje Nihil Musa tada. „I zajednička nesreća nas povezuje.“

Onda otpije dobar gutljaj već smlačene izvetrele vode, pažljivo osuši usne bridom kažiprsta, pa se nagne prema Džimu. Gledajući ga pravo u oči, ne skidajući pogled ni za trenutak, možda čak i ne trepćući, pažljivo mu izlaže priču svog života, dugu i neverovatnu. Priču koja ga iz Kirkuka, u kom je rođen, baca u izbeglički kamp za kirkukske Kurde na putu za Sulejmaniju, pa potom u Halabdžu, a onda, nakon pogibije čitave njegove porodice i većine stanovnika tog tragičnog mesta, u dugo lutanje klancima, usecima i pećinama severnog oboda planine Havraman, pa u redove kurdskih boraca, pešmergi, onih koji od smrti ne zaziru, onda sledi njegovo ranjavanje u borbi, pa bolnica, napuštanje Iraka, život u Velikoj Britaniji, Danskoj i sada u SAD. Kad konačno završi, Nihil Musa izgovara, ne bez ponosa: „A tek mi je trideseta – život je predugačak i život je prekratak!“ I ponovo lupka prstima po glatkoj površini stola, onako ritmično: *nak nak... nak nak... nak nak...*

Nevreme se u međuvremenu smirilo. Oblaci su se, ako i nakratko, razdvojili, i kroz njih je provirilo prozirno tamnoplavo nebo. Sve je unaokolo odjednom mirno i prijatno i puno svežih prolećnih mirisa. Napustivši u međuvremenu potpuno ispražnjen *steak house*, Džim i Nihil Musa sad hodaju istim onim ispucalim betonskim parkingom prema Džimovom skupocenom *SUV*-vozilu parkiranim nešto dalje, uza samo odvajanje prema vijaduktu koji se uzdiže nad njima.

„Mnogo si mi toga ispričao i zaista sam ti zahvalan na tome“, kaže Džim kad se već sasvim približe kolima. „Ali“, uzdahne, „nisi spomenuo ni reč o onome što me najviše interesuje.“

„*Well, what would you like me to tell you, my friend?*“, pita ga Nihil Musa.

Džim tad naglo zastane. „*You know*“, kaže i zazveckajući ključevima. Oseća kako mu grkljan poskakuje u grlu. Nakašlje se. „*You know*“, kaže ponovo.

Nihil Musa zastane za njim. „*I know*“, kaže tiho. „*But, I don't like to talk about it.*“

„*Ok, but still...*“, počne Džim.

Ali, Nihil Musa samo nastavi, kao da ga nije ni čuo: „... *but I will tell you this, my friend: I ate two men in my life, ok? First one – he tasted like chicken. Second one – he tasted like... how you call it? Veal? Ok. Veal.*“

Nezasito, gladno božanstvo tog trenutka prvi put izviri iz prividno nezastrašujuće spoljašnjosti Nihila Muse Baksija, zablista u svom groznom sjaju i pronicljivo onjuši Džima od glave do pete.

Pogled mu je hladan, hladan.

„*And you, Meat*“, kaže tiho na kraju, „*you will taste like beef, I think!*“